

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering af

Ribe Kunstmuseum

2004

Endelig rapport.

Museets handlingsplan modtaget 2. 12. 2004

Kulturarvsstyrelsen
Slotsholmsgade 1
1216 København K
www.kuas.dk

Indhold

Baggrund for kvalitetsvurderingen	3
Arbejdsgrundlag og formål	3
Samlingens administration og registrering	4
Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning	5
Gennemførte undersøgelses- og forskningsprojekter	6
Konserverings- og bevaringsarbejde	7
Formidling	7
Bygninger og udendørsarealer	8
Inventar og materiel	8
Ledelse og personale	9
Økonomi	9

Ribe Kunstmuseum

Sct. Nicolaigade 10
6760 Ribe
7542 0362

Ribe Kunstmuseum er et statsanerkendt kunstmuseum efter museumslovens §15 med følgende ansvarsområde:

Ribe Kunstmuseums virke tilstræber den bedst mulige repræsentation af dansk billedkunst fra Jens Juel og fremover. Samlingen omfatter fortrinsvis maleri og skulptur og er i princippet antologisk opbygget: Guldalderen, Skagensmalerne og Fynboerne samt 1900-tallets første tredjedel udgør naturlige tyngdepunkter, der til enhver tid bør søges styrket. Endvidere omfatter museet en samling af billeder fra Ribe og omegn.

Ribe Kunstmuseum er en selvejende institution

Hovedtilskudsyder: Ribe Kommune

Museets samlede driftsbudget i 2003 var på i alt	1.8 mio. kr.
Tilskud fra Ribe Kommune:	741.000 kr.
Tilskud fra Ribe Amt	309.000 kr.
Statstilskud efter museumslovens §15	453.000 kr.

Museumsleder: cand. mag. Inge Mørch Jensen

Bestyrelsesformand: Ole Pallesen

Baggrund for kvalitetsvurderingen

Som et led i Kulturarvsstyrelsens resultatkontrakt 2004-2007 med Kulturministeriet skal styrelsen årligt kvalitetsvurdere mindst 15 statsanerkendte museer. Styrelsen udvælger disse museer ud fra kriterier, der sikrer en bred repræsentation. Baggrunden for Ribe Kunstmuseums udtagelse til Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering i 2004 er museets ledelsesforhold i de foregående år og det lave driftsbudget.

Kulturarvsstyrelsens kvalitetsvurdering 2004 af Ribe Kunstmuseum er baseret på

- Museets besvarelse af kvalitetsvurderingsskemaet med bilag modtaget i styrelsen den 3. maj 2004, herunder 6 publikationer indsendt til bedømmelse i Kulturarvsstyrelsen den 22. marts 2004
- Drøftelse af museets forhold på grundlag af det udfyldte skema på møde i Ribe torsdag den 13. maj 2004 med følgende deltagere:
 - museumsleder Inge Mørch Jensen og formand for bestyrelsen, Ole Pallesen
 - og fra Kulturarvsstyrelsens museumskontor: kontorchef Frank Rechendorff Møller, souschef Michael Lauenborg og museums konsulenterne Lise Skytte Jakobsen og Hanne Jönsson

Under besøget blev museets udstillingslokaler, kontorer og magasiner besigtiget. –

- Bedømmelse af museets forsknings- og formidlingspublikationer ved Kulturarvsstyrelsens kunsthistoriske faglige råd af 16. april 2004. Bedømmelsen vedlægges rapporten.
- Kulturarvsstyrelsens brev af 16. april 2004 til museets hovedtilskudsyder Ribe kommune. Udtalelse fra kommunen foreligger (endnu) ikke.

1. Museets arbejdsgrundlag og formål

Ansvarsområde:

"Ribe Kunstmuseums virke tilstræber den bedst mulige repræsentation af dansk billedkunst fra Jens Juel og fremover. Samlingen omfatter fortrinsvis maleri og skulptur og er i princippet antologisk opbygget: Guldalderen, Skagensmalerne og Fynboerne samt 1900-tallets første tredjedel udgør naturlige tyngdepunkter, der til enhver tid bør søges styrket. Endvidere omfatter museet en samling af billeder fra Ribe og omegn."

Museets samling, der blev påbegyndt i 1891, afspejler ansvarsområdet og er af meget høj kvalitet. Museet har i mange år haft kerneområder fælles med de specialiserede museer på området, men uden koordineringsproblemer.

Andre samarbejder

Museets leder har deltaget meget aktivt i samarbejdet mellem lokale institutioner gennem medlemskab af styregruppen for Fælles Markedsføring i Ribe samt af bestyrelsen for Folkeuniversitetet, hvilket uden tvivl har været til gavn for museets pr-mæssige gennemslagskraft.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet har deltaget så aktivt i den fælles markedsføring.

Kulturarvsstyrelsen vil anbefale, at de faglige samarbejdsrelationer til bl.a. andre kunstmuseer styrkes.

2. Samlingens administration og registrering

Museet har ikke nogen stor accession og forventer ikke at få det fremover. Der har derfor ikke været etableret nogen fast procedure for værkers modtagelse.

Museet har i 2003 påbegyndt en elektronisk registrering i en Access database og kompletterer i den forbindelse registreringen bl.a. med digitale fotos af hvert værk.

Oplysningerne på de fremsendte registreringskort (sidste ti erhvervelser) er imidlertid meget sparsomme. For hele samlingens vedkommende savnes der fx litteraturhenvisninger, oplysninger om proveniens og udstillinger. Der findes ingen angivelser på kortet over kunstværkets placering, og der findes ikke noget placeringskartotek til at opveje denne mangel. Værkernes placering findes 'ingen i forvalterens hoved', hvilket gør det vanskeligt for andre at finde kunstværkerne.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen foreslår, at museet anskaffer sig de af Statens Museumsnævn anbefalede registreringskort fra Museumstjenesten.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet prioriterer indberetning til KID højt, når direkte elektronisk indberetning af data til Kulturarvsstyrelsen etableres, og dermed bringer indberetningen op på 100% i stedet for de nuværende 55%.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet etablerer et placerings'kartotek' (evt. i den allerede begyndte Access-registrering), der angiver placeringen for hvert enkelt kunstværk. Dette vil ikke blot styrke sikkerheden, men være en ressourcebesparende foranstaltning.

Museets gipsskulpturer bør identificeres fx gennem en netværksgruppe af fagfolk med skulpturer og afstøbninger som speciale. Skulpturerne bør samtidig grundregistreres og nummereres.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet opprioriterer vedligeholdelse og udbygning af informationer på museets registreringskort og dermed får etableret procedurer, der gør det muligt at stille oplysninger om samlingen til rådighed for forskningen og det interesserede publikum. Den manglende registrering er en grundskavank, der skal rettes op på, idet den vanskeliggør en helt elementær formidling af museets værker både for museets medarbejdere og for andre interesserede. Det vil på sigt give en bedre udnyttelse af museets ressourcer, idet forskning og formidling i relation til samlingen for nærværende starter på nulpunktet for hver ny inspektør.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet formulerer skriftlige retningslinjer for registrering af genstande indleveret til bedømmelse, der bør nedfældes som en skriftlig instruks til personalet.

Som en hjælp til overgang til total digitalisering af museets registrering kan der i de kommende år søges støtte i Kulturarvsstyrelsens pulje til digitalisering af registre.

Arkiv og bibliotek

Museet er besiddelse af et arkiv, der går tilbage til museets stiftelse i 1891, men inspektøren har ikke kendskab til opbygningen eller indholdet heraf. Museet er desuden i besiddelse af et fagbibliotek, der ikke er registreret og ikke er påført ejermærke.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museets leder gennemgår arkivet og genopretter de oprindelige sammenhænge, dvs. tilbagefører arkivalier, der i dag er blevet fjernet fra sin oprindelige placering og anbragt i andre sammenhæng, fx i forbindelse med udstillingsforberedelse eller bogproduktion.

Kulturarvsstyrelsen finder det prisværdigt, at museet har påbegyndt en elektronisk registrering af bogbestanden med tilhørende ejermærkning af bøgerne. Styrelsen forventer, at dette arbejde fortsættes og fuldføres snarest.

3. Indsamling, erhvervelser, undersøgelser og forskning

Museets samling ligger på et kvalitetsmæssigt meget højt niveau. Museet finder, at samlingen er næsten fuldt udbygget indenfor hver periode i ansvarsområdet til og med mellemkrigstiden. For flere kunstneres vedkommende ejer museet kun et enkelt værk eller to. Museet finder, at der kun er få, større lakuner i samlingen. Indenfor det abstrakte maleri udgør samlingen således under en håndfuld værker.

Anbefaling

Styrelsen kan tilslutte sig, at det høje kvalitetsniveau for museets permanente samling fastholdes, og at samlingen derfor kun suppleres med væsentlige værker indenfor ansvarsområdet. Dette gælder også for den 'topografiske' afdeling kaldet Ribe-billeder. Der savnes fastlagte kriterier for erhvervelser til denne genre, der tager højde for væsentligheden af anskaffelsen ud fra kunstneriske, æstetiske kriterier, der adskiller indsamlingen fra den, der foregår på det kulturhistoriske museum og det byhistoriske arkiv.

Erhvervelse af væsentlige nyerhvervelser bør i første række styrke repræsentationen af de kunstnere, der allerede er i samlingen, fremfor at tage hul på kunstnere, der i højere grad falder inden for andre museers ansvarsområde.

Det er Kulturarvsstyrelsens opfattelse, at den øvre grænse for museets ansvarsområde, dvs. for mellemkrigstiden, er 1940, og ikke 1950.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet samarbejder med øvrige danske museer om fx langtidsdeposita i det omfang, det savner værker til at belyse aspekter af samlingen i den faste ophængning. Man kunne fx styrke formidlingen af dansk guldalder og/eller modernismen gennem en aftale med fx Sønderjyllands Kunstmuseum, der har begge områder repræsenteret i sin samling.

Hvis museet ønsker at udskille de værker fra gipssamlingen, der er i ringe stand, bør museet rette henvendelse herom til Kulturarvsstyrelsen. Forinden bør værkerne identificeres, proveniensens etableres og en skulpturkonservator bør have udtalt sig om muligheden af at restaurere genstanden.

3.3 Gennemførte undersøgelses- og forskningsprojekter

Forskningsaktiviteten på museet har de senere år været meget lav. Der har ikke været gennemført projekter de sidste fire kalenderår - og der foregår heller ikke for øjeblikket nogen forskning på museet. Kulturarvsstyrelsen finder det derfor ikke hensigtsmæssigt, at museet har engageret sig i udgivelsen af en monografi om en nulevende kunstner, hvis virksomhed ikke falder indenfor ansvarsområdet.

Først i 2005-06 er der forskning på programmet. Museet har desuden kun i et enkelt tilfælde serviceret andre forskere.

Museets publikationer

Museet har indsendt 6 publikationer til bedømmelse. Kulturarvsstyrelsens kunsthistoriske faglige råd har bedømt publikationerne. Af de indsendte publikationer fremhæves den nye indsigt, der publiceres i hhv. 'Georg Baselitz' (1998) og 'Ernst Barlach' (2002), mens de øvige publikationer har karakter af at være formidlende introduktioner og ej heller prætenderer at være andet. Af de fremsendte publikationer er der kun én, der har direkte relation til den eksisterende samling.

Rådet fremhæver i øvrigt i sin konklusion:

'Den typiske museumsforskning tager udgangspunkt i det enkelte museums samlinger og omfattes af forskningskategorien reflekteret dataindsamling, som kan være basis for decideret grundforskning og/eller det fortolkningsmæssige udviklingsarbejde.

Denne forskningstype har ikke fundet vej til de publikationer, som Ribe Kunstmuseum har fremsendt til bedømmelse. I hvilket omfang den samlingsrelaterede forskning har fundet sted i ikke-publiceret form er ikke til diskussion i denne sammenhæng.

Det skal dog bemærkes, at den manglende kontinuitet i det fagligt uddannede personales ansættelsesforhold og en længere periode uden fagligt personale naturligvis ikke er det bedste grundlag for den samlingsrelaterede forskning.'

Bedømmelsen vedlægges i sin helhed.

Anbefaling

Kulturarvsstyrelsen finder, at forskningen er en forudsætning for at være en statsanerkendt institution. Forskning indenfor museets ansvarsområde er en uomgængelig forudsætning for sikring af kvaliteten af museets aktiviteter indenfor erhvervelser og formidling.

Museet skal derfor udarbejde en forskningsplan i lighed med museets øvrige politikpapirer på erhvervelses-, udstillings- og formidlingsområdet.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler samtidig, at museet styrker kontakten til forskningsverdenen gennem samarbejdsprojekter med universiteter, højere læreanstalter m.v. samt samarbejder om udstillings- og forskningsprojekter med de museer, museet deler ansvarsområde med - såsom Skagens Museum, Faaborg Museum for Fynsk Malerkunst, Fyns Kunstmuseum, Vestsjællands Kunstmuseum, Hirschsprungs Samling, Statens Museum for Kunst, Storstrøms Kunstmuseum, Sønderjyllands Kunstmuseum etc.

4. Konserverings- og bevaringsarbejde

Museet har tegnet medlemskab med én andel i Fælleskonserveringen og museet er tilknyttet Ringkøbing og Ribe amters Konserveringstjeneste i Ølgod. Fælleskonserveringen udfærdigede i 2001 en rapport over samlingens tilstand, der konstaterede, at adskillige værker trængte til at blive eftersat og restaureret, da nogle er i kritisk tilstand. Siden da er der løbende blevet sendt værker til konservering i henhold til rapportens klassificeringer, idet værker i kritisk eller stærk kritisk tilstand er prioriteret. Der er ikke udarbejdet en samlet plan med tidshorisont for konservering af de enkelte værker.

Anbefaling

Museet bør prioritere samlingens bevaringstilstand højere. Museet bør iværksætte en restaurering af de malerier, skulpturer og gipsafstøbninger, der trænger mest, ud fra en vurdering af kvalitet og hvorvidt tilstanden er kritisk eller særdeles kritisk.

Museet bør søge om tilskud til istandsættelse/restaurering af samlingen fra Kulturarvsstyrelsens pulje til bevaring af genstande af Enestående National Betydning (ENB), der har første ansøgningsfrist 15. september 2004.

Malerirammer, der er i elendig stand, bør ligeledes restaureres. Museet bør gøre brug af den konserveringsfaglige ekspertise i amtslige konserveringsordning ved Ølgod konserveringsværksted, som betales via amtets tilskud.

5. Formidling

Museet har kort tid efter den nye inspektørs tiltræden (januar 2003) prisværdigt både formuleret en formidlingsstrategi og iværksat en bred formidlingspolitik, der dækker mange målgrupper. Museet har gennem intensiveret formidling på mange fronter ønsket at styrke museet i borgernes bevidsthed. Formidlingen er derfor helt forståeligt blevet opprioriteret i forhold til forskning og kunsthistoriske udstillinger.

Udstillingspolitik

Museet har erkendt, at museets hovedattraktion er den permanente samling. Den er derfor hovedhjørnestenen i museets formidling i sommerperioden, hvor der er flest turister i byen. Antallet af særudstillinger vil blive holdt på ca. to om året, placeret i forårs- og efterårsmånederne. Der er taget et glimrende initiativ til at inddrage siderum til udstilling af den permanente samling, hvilket øger antallet af udstillingskvadratmeter og letter afholdelse af skiftende særudstillinger. Nyindretning af rum til forfriskninger og maling af udstillingslokalerne giver museets formidling et tiltrængt løft.

Kulturarvsstyrelsen kan tilslutte sig, at museet prioriterer formidlingen af den permanente samling højt. Styrelsen finder imidlertid, at indholdet af særudstillingsaktiviteten bør ændres, således at den falder inden for museets ansvarsområde, hvorved den styrker museets profil og fremmer etableringen af et fagligt netværk.

Museet lægger lokaler til salgsudstillinger af lokale kunstnere, der laver egne ophængninger. Kulturarvsstyrelsen finder det ikke foreneligt med museets forpligtelser i henhold til ICOMs regler om, at museer og museumsmedarbejdere ikke forhandler genstande, der relaterer sig til museets samling. Museet har god brug for lokalerne til egne formål.

Anden formidling

Kulturarvsstyrelsen finder, at det af museumslederen i det første ansættelsesår (2003) afholdte antal omvisninger samt andre iværksatte aktiviteter - ny brochure og museumsguide, glimrende hjemmeside, kunstflugter for venneforeningen etc. - er imponerende højt.

6. Bygninger og udendørsarealer

Museumsbygningen, en fredet villa opført i 1864, rummer hele museets samling, dvs. såvel udstillingslokaler som magasiner samt kontorer etc. Udstillingslokaler er beliggende i den højtliggende stueetage (i gadeplan, med vanskelige adgangsforhold) og første sal, hvortil der kun er adgang via trapper. Museet har for nylig indrettet et lokale for børneaktiviteter i gode 'kælderlokaler', der er placeret i niveau med haven og med adgang til denne.

Museet og det tilhørende lysthus trænger stærkt til istandsættelse. Ribe Kommunes tekniske forvaltning har udarbejdet en bygningsrapport, der påpeger, at der snarest skal ske istandsættelse af tag, og installationer, havemuren og -pavillon. Af andre mangler kan det nævnes, at udstillingslokaler og magasiner ikke er klimastyrede, ligesom magasiner trænger til rengøring og kunne udnyttes bedre. Såvel brandsikring som sikring mod tyveri bør styrkes

Kulturarvsstyrelsen finder det væsentligt, at museet har taget initiativ til at få udarbejdet en bygningsrapport i kommunen. Styrelsen anbefaler, at der snarest tages initiativ til at få bragt museumsbygningen i tilfredsstillende stand, herunder brand- og tyverisikringsmæssigt samt arbejder med en løsning på de vanskelige adgangsforhold for handicappede.

Kulturarvsstyrelsen skal i øvrigt anbefale,

- at der snarest foretages oprydning i og rengøring af museets magasiner,
- museets brandslukningsredskaber udskiftes og forøges,
- at der iværksættes rutiner for tømning af museet for gæster ved lukketid,
- at der afholdes brandøvelser, der sikrer at personalet er i stand til at bringe de besøgende og sig selv i sikkerhed.

7. Inventar og materiel

Der savnes tidssvarende inventar på væsentlige felter både på sikringssiden, formidlingssiden, museumsinventar/montrer, kontorinventar, pc'ere, dias-apparat, telefonomstillingsapparat etc.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet hurtigst muligt

- udarbejder og iværksætter en handlingsplan for sikringsområdet samt
 - udarbejder og iværksætter en handlingsplan for nyanskaffelser på inventarområdet, der bringer museets standard op på et acceptabelt niveau.
- Kommunen kan evt. være behjælpelig på punkter som telefonomstilling og fx møblement m.m.

8. Museets organisation og administration

Museet har udarbejdet en virksomhedsplan for årene 2004-2014 indenfor hele museets virksomhed. I virksomhedsplanen er der indbygget en handlingsplan, der prioriterer hvilke aktiviteter, der skal foregå i tidsrummet 2004, 2005-2007 samt 2008-2014.

Museet finder, at museet og kunstforeningen bør adskilles, hvilket vil give en bedre ressourceudnyttelse hvad angår museets virksomhed.

I museets nuværende situation, der bærer præg af mange års nedprioritering af væsentlige områder, kan Kulturarvsstyrelsen tilslutte sig museets fremgangsmåde og den prioritering, der ligger i planen.

Kulturarvsstyrelsen må anbefale,

- at sikringen af museets samling får topprioritet, fx gennem fremskyndelse af udarbejdelse af en sikringsrapport (fastsat til 2005).
- at der udarbejdes en journal- og arkivplan
- at museet tager initiativ til en vedtægtsændring med henblik på at adskille museum og kunstforening.

9. Museets ledelse og personale

Museets personale er yderst beskedent. Der savnes i høj grad fagligt uddannet personale og årsværk på alle fronter, dvs. indenfor såvel den håndværksmæssige, kontormæssige (herunder arkiv- og journalfunktionen) og kunsthistoriske ekspertise.

Kulturarvsstyrelsen kan tilslutte sig bestyrelsens ønske om at inddrage repræsentanter for Ribes ungdom i bestyrelsesarbejdet og dermed give flere borgere ejerskab til museet.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler

- at museets ledelse udarbejder en handlingsplan for bedre normering af personalet
- at fagligheden blandt museets personale styrkes, fx gennem efteruddannelse
- at museets leder deltager i museumslederkurset på Museumshøjskolen
- at der udarbejdes en personalepolitik (herunder vedr. information til medarbejdere, postfordeling, personalemøder og personaleorientering),
- at både personale og bestyrelse orienteres om ICOMs etiske regler

10. Museets økonomi

Museets har et af Danmarks laveste driftsbudgetter blandt statsanerkendte kunstmuseer (2004). Samlet budget udgør i alt 1,9 mio. kr. Heraf udgør entré en estimeret indkomst på i alt 210.000 kr.

Kulturarvsstyrelsen anbefaler, at museet fremlægger sin virksomhedsplan for kommunen for på sigt at bane vejen for det økonomiske løft, der giver mulighed for en forbedret økonomi og dermed en forbedret bemanning.

Kommunikationen til kommunen og kontakten til det politiske niveau bør styrkes - parallelt med at museet istandsættes efter den fremlagte plan. Af budget 2004 fremgår det, at Ribe Amt har løftet sit tilskud i indværende år. Kommunen bør løfte sit tilskud tilsvarende for at sikre, at museet fremover opfylder museumslovens krav om tilskudsgrundlag på minimum 1,2 mio. kr.